

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 309/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. mája 2014 predbežne prerokoval sťažnosť P. P., zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Hlbočanom, Vajnorská 20, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 112/2013 z 24. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2014 doručená sťažnosť P. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 112/2013 z 24. októbra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 29. októbra 2010 na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) návrh na obnovu konania (vedeného predtým pod sp. zn. 16 C/167/2004 o náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru). Okresný súd uznesením sp. zn. 11 C/213/2010 z 8. júna 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) jeho návrh zamietol. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozhodol tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil uznesením sp. zn. 18 Co/90/2012 z 31. augusta 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Následne dovolanie sťažovateľa napadnutým uznesením sp. zn. 4 Cdo 112/2013 z 24. októbra 2013 najvyšší súd odmietol.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na to, že okresný súd sa v odôvodnení svojho uznesenia vôbec nezaoberal námietkou sťažovateľa, že „rozsudok je v rozpore s čl. 141 ods. 1 a 2 ES“, a tiež jeho rozhodnutie je nepreskúmateľne, nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnené v časti, v ktorej uzavrel, že smernica (smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 75/117/EHS, pozn.) nie je zákonným dôvodom v zmysle § 228 ods. 1 písm. e) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) na obnovu konania z dôvodu, že „nepredstavuje rozhodnutie Súdneho dvora alebo iného orgánu Európskych spoločenstiev“.

Okrem toho v návrhu na obnovu konania sťažovateľ tvrdil, že všeobecné súdy sa v pôvodnom konaní nezaoberali jeho nárokom sťažovateľa „na náhradu za platenú ročnú dovolenku na základe podania sťažovateľa zo dňa 29. 11. 2006 (zmene žaloby)“, čím sú v rozpore „(hlavne po hmotnej stránke)“ s rozsudkami Súdneho dvora Európskych spoločenstiev v spojených veciach sp. zn. C-350/06 a sp. zn. C-520/06, hlavne s bodmi 56 a 58.

Podľa sťažovateľa „Okresný súd... sa... nezaoberal...tým, či Rozsudkom došlo k diskriminácii sťažovateľa zo strany odporcu pri odmeňovaní (pri poskytovaní náhrady

za mzdu a náhrady za nevyčerpanú platenú dovolenku) vo vzťahu k porovnateľným pracovníkom a pracovníčkam, ktorí v relevantnom čase vykonávali v pracovnom pomere pre odporcu rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty...

Okresný súd... v extrémnom rozpore s ust. § 228 ods. 1 písm. e) O. s. p. a v extrémnom rozpore s ust. § 230 ods. 2 písm. d) odôvodnil svoje uznesenie a že sťažovateľ nepreukázal včasnosť podania návrhu na povolenie obnovy konania, č. k. 11 C 213/2010...“.

Sťažovateľ podal v zákonnej lehote odvolanie proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 11 C 213/2010, v ktorom okrem iného namietal: «V slovenskom právnom poriadku vyplýva slovenským súdom povinnosť dodržiavať komunitárne právo z čl. 144 ods. 1 Ústavy..., na základe ktorej sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní aj medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2, t. j. Zmluvou o Európskej únii, Zmluvou o založení Európskych spoločenstiev, ale aj ostatnými prameňmi primárneho práva Európskej únie.

súd I. stupňa sa neriadil čl. 144 ods. 1 Ústavy..., čl. 7 ods. 2 Ústavy..., ust. § 2 ods. 1 zákona č. 416/2004 Z. z. o Úradnom vestníku Európskej únie, ust. § 121 O. s. p., § 228 ods. 1 písm. e) O. s. p., § 230 ods. 2 písm. d) O. s. p. a naopak nesprávne vykladal a aplikoval zákon, pokiaľ návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania zamietol,

Smernica je aplikovateľná na nárok sťažovateľa, smernica má za cieľ odstrániť akúkoľvek diskrimináciu v súvislosti so všetkými aspektmi a podmienkami odmeňovania za rovnakú prácu alebo za prácu, ktorej sa prisudzuje rovnaká hodnota, preto sťažovateľovi mala byť priznaná náhrada vo výške mzdy, odmien a príplatkov porovnateľného zamestnanca, bez rozdielu pohlavia, ktorý vykonával v danom čase a mieste rovnakú prácu alebo prácu, ktorej sa prisudzuje rovnaká hodnota.

Tvrdenie súdu, že smernica Rady ES nie je zákonným dôvodom v zmysle § 228 ods. 1 písm. e) OSP je v rozpore so zákonom č. 416/2004 Z. z. nakoľko sa jedná o právne záväzný akt Európskych spoločenstiev, uverejnený v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a tieto sú účinné na území Slovenskej republiky.

Rozsudok ES č. C-19/02 zo dňa 9. 12. 2004 rieši zásadu rovnakej odmeny (argumentácia ako pri Smernici Rady ES 75/117/EHS). Keby odporca umožnil navrhovateľovi pracovať, je zrejmé, že by dostával mzdu, odmeny a príplatky, ktorých výška

by zodpovedala výške mzdy, odmien, príplatkov porovnateľného zamestnanca. Súd však v rozhodnutí o určení náhrady mzdy nevychádzal zo všetkých častí odmeny porovnateľného zamestnanca a aj preto je rozhodnutie súdu o náhrade mzdy v rozpore s komunitárnym právom, čoho dôkazom je aj rozsudok ES č. C-19/02...

Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev č. C-350/06, C-520/06 riešil aj otázku práva zamestnanca na platenú ročnú dovolenku a otázku náhrady za platenú ročnú dovolenku pri skončení pracovného pomeru a jej výpočet (str. 10, 11 body 56, 58, 62). Rozsudok riešil výklad čl. 7 ods. 2 smernice 2003/88, pričom uviedol, že tento článok nepatrí medzi ustanovenia, ktoré pripúšťajú odchýlku (str. 7 bod 24). Členské štáty smernica 93/104 neopravňuje vylúčiť samotný vznik práva na platenú ročnú dovolenku, ktoré je výslovne priznané každému zamestnancovi (rozsudok BECTU) (str. 9 bod 47) a neumožňuje stanoviť zánik tohto práva u zamestnanca, ktorý nemal možnosť vykonať svoje právo na platenú ročnú dovolenku (str. 9 bod 48). Je zrejmé, že ak odporca dal navrhovateľovi neplatenú výpoveď a navrhovateľ trval na ďalšom zamestnávaní, pracovný pomer ďalej trval a navrhovateľ mal ako zamestnanec okrem iného aj právo na platenú ročnú dovolenku. Keďže žalobca nemal možnosť platenú ročnú dovolenku v referenčnom období čerpať a pracovný pomer sa skončil, má nárok na náhradu za platenú ročnú dovolenku podľa čl. 7 ods. 2 smernice 2003/88 (str. 10 bod 56). Pre výpočet tejto peňažnej náhrady je rozhodujúca bežná odmena pracovníka, ktorá musí byť naďalej vyplácaná počas obdobia pracovného odpočinku zodpovedajúceho platenej ročnej dovolenke (str. 11 bod 62). Súd členského štátu navrhovateľovi v konaní nepriznal nárok na náhradu za platenú ročnú dovolenku (doposiaľ o ňom nerozhodol) a takéto nepripustenie rozšírenia žaloby (nepriznanie nároku po hmotnej stránke) je v rozpore s komunitárnym právom...

Krajský súd... dospel k nesprávnemu právnemu názoru ohľadne podstatnej skutočnosti, dôležitej pre posúdenie veci (v tom, že rozsudok vraj nie je v rozpore s rozhodnutiami Súdneho dvora Európskych spoločenstiev, resp. iného orgánu Európskych spoločenstiev)...

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie sťažovateľ. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p., t. j., že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konania, keď „nemohol následne po doručení nedostatkami postihnutého napadnutého uznesenia odvolacieho súdu podať proti tomuto uzneseniu

odvolanie. Nesprávny postup odvolacieho súdu spočíva aj vo vadách, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nedostatok dôvodov alebo pre nezrozumiteľnosť dôvodov, spočíval aj v nesprávnom právnom posúdení veci: odvolací súd za situácie, keď zistený skutkový stav a právne normy, ktoré sa mali na zistený skutkový stav aplikovať zjavne a zrejme svedčili na rozhodnutie v prospech sťažovateľa dospel k právnym záverom, ktoré zjavne boli v extrémnom rozpore so zisteným skutkovým stavom...

Dovolací súd nezákonne odmietol dovolanie... týmto nesprávnym postupom... odoprel sťažovateľovi uplatniť dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti nezákonnému uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 18 Co 90/2011 v spojení s uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 11 C 213/2010 a porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a porušil právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Dovolací súd dospel k arbitrárnemu a zjavne neopodstatnenému právnemu záveru, že odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu bolo v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p...

... odôvodnenie sa nezaoberá námietkami sťažovateľa uvedenými v dovolaní... tieto námietky sťažovateľ konkrétne uviedol aj na strane 8, 9, 10 tejto sťažnosti a pre obsiahlosť ich na tomto mieste neopakuje,

Dovolací súd sa vôbec nezaoberal eventuálnym návrhom sťažovateľa, uvedeným v bode 38. jeho dovolania, aby dovolací súd považoval toto dovolanie za včas podaný opravný prostriedok proti údajnému nepripusteniu zmeny žaloby zo dňa 4.10.1999, ktorú žiadal sťažovateľ podaním doručeným odvolaciemu súdu v Prešove dňa 29.11.2006...

Porušenie sťažovateľom označeného práva spočíva konkrétne aj v tom, že na základe nesprávneho právneho posúdenia veci v rozpore s § 237 písm. f) O. s. p. a na základe odôvodnenia svojho uznesenia v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. v dovolacom konaní pred Najvyšším súdom... č. k. 4 Cdo 112/2013 Najvyšší súd... porušil princíp právnej istoty...»

Sťažovateľ na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom: „Základné právo P. P... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a jeho

právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Najvyššieho súdu... sp. zn. 4 Cdo 112/2013 zo dňa 24. októbra 2012 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu... sp. zn. 4 Cdo 112/2013 zo dňa 24. októbra 2013 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd... je povinný uhradiť P. P... trovy konania v sume 340,90 €... na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ľubomíra Hlbočana..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti (vychádzajúc z petitu sťažnosti) je namietané porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý odmietol jeho dovolanie vo veci obnovy konania. Podľa jeho názoru najvyšší súd mu nedal odpoveď

na jeho námietky prednesené v dovolacom konaní a v rámci odôvodnenia sa nevysporiadal s jeho dovolacími dôvodmi vo vzťahu k procesným pochybeniam zo strany okresného súdu a krajského súdu, čím došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (*mutatis mutandis* III. ÚS 166/2011). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné alebo neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami a slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecného súdu, prípadne postupu, ktorý mu predchádzal.

Ústavný súd v tejto spojitosti uvádza, že podľa svojej stabilnej judikatúry (II. ÚS 54/02) je oprávnený posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu procesnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, v tomto prípade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú prípustnosť obnovy konania, tak ako sa toho domáha sťažovateľ.

Súčasne ústavný súd zdôrazňuje, že reálne garantovanie a uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v konaní o obnovu konania neznamena, aby všeobecné súdy preberali skutkové a právne názory účastníka konania, ktorý sa domáha jeho obnovy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd stabilne zdôrazňuje, že základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamena, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B).

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05). Povinnosť odôvodňovať rozhodnutie však nemôže byť ponímaná v takom zmysle, že je potrebné vysporiadať sa s každým argumentom.

Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a zistil, že s podstatnými námietkami sťažovateľa sa vysporiadal jasne a zrozumiteľne v rámci posudzovania dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Takisto najvyšší súd svoje právne závery (na s. 5 až s. 8) dostatočne objasnil, keď dospel k záveru, že v konaní o obnove konania nedošlo v jeho prípade k naplneniu podmienky (dovolacieho dôvodu) podľa § 237 písm. f) OSP, a to že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Skutočnosť, že sťažovateľ si inak vysvetľuje riešenie svojich námietok a údajný nezákonný procesný postup všeobecných súdov ako najvyšší súd, nie je dôvodom na spochybnenie záveru najvyššieho súdu.

Z uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd dostatočne predstavil myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k odmietnutiu dovolania, a preto jeho závery vyslovené v danej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré sú v súlade s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Obdobne ani vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu na strane 1 až strane 5 (potvrdilo napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorým bol odmietnutý návrh sťažovateľa na obnovu konania a predchádzalo napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu) ústavný súd nezistil, že by išlo o neodôvodnené a arbitrárne rozhodnutie.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd navyše poukazuje aj na doterajšiu judikatúru ESĽP, z ktorej možno vyvodiť, že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (m. m. I. ÚS 5/02, A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. marca 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože ide o rozhodnutia, ktoré priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru. Článok 6 ods. 1 dohovoru

neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [bližšie pozri Svák, J. Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina: Poradca podnikateľa 2003, s. 369 – 370; (m. m. IV. ÚS 382/09, IV. ÚS 403/09)].

S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (obdobne napr. III. ÚS 117/09).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2014